

АРХІТЕКТУРА ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Для постмодерніста в культурі все вичерпане, і сучасній людині залишається лише читати її «тексти», відкриваючи їх заново через аналіз елементарних одиниць, ритмів, звуків, пауз, через «промовисте мовчання» класика. Постмодернізм являє собою образ сьогодення як образ великої іронії, який ніколи не дозволить піддати себе аналізу. Іронія передбачає відмову від схематизму і догматизму, погляд з іншої точки зору і починає ставитися до неї несерйозно.

Стиль в архітектурі виник в 60–80-і рр. ХХ ст. і пов'язаний з радикальною переоцінкою цінностей авангардизму. Зародження цього напрямку відбулося в США, завдяки еміграції майстрів модернізму в цю країну в 1930–1940-і рр. В Америці накопичилася найбільша емоційна втома відмодернізму і протест проти нього став особливо різким, що привело до створення ідеології і практики постмодернізму. Характерною особливістю 80-х років ХХ сторіччя стає той факт, що збільшується число лідерів світової архітектури постмодернізму, які представляла національні європейські школи: Г. Бема, М. Бота, А. Россі, Дж. Стерлінга [1, с. 231].

Постмодерністська архітектура – це вавилонське стовпотворіння колон, портиків, аркад та іншого «історичного мотлоху» форм і образів, що цілком уживається з суперсучасними гладенькими дзеркальними стінами і металевими структурами: все залежить від того, наскільки архітектор-постмодерніст засвоїв техніку роботи в «стилях» і «в манерах», бо сьогодні не вважається негожим, але – навпаки – заохочується вміння працювати, скажімо в манері Чарльза Макінтоша або в манері Роберта Вентурі [3, с. 16]. Як пише автор «Книжки про постмодернізм» В. Куріцин, «постмодернізм – це культура дискусій між дзеркалом та амальгамою» [2, с. 187].

Програмна споруда постмодернізму – водограй на П'яццад'Італія в Новому Орлеані (США), один з найграндіозніших творів Чарльза Мура, що набув великого розголосу. У 1977 році цей вкрай бутафорський витвір викликав справжню сенсацію в світі архітектури. Здається саме ця споруда може слугувати прикладом найбільш естетичної постмодерністської архітектури.

Неонове підсвічування, забарвленість у яскраво-рекламні кольори, утрировані деталі, у всьому – відбиток надміру і пародійності. Архітектурна декорація, вивішуючись на велетенському пам'ятному подіумі у вигляді мапи Італії, набуває характеру іграшкового макету. Недостеменність, «несправжність» архітектури присмак імітації і підробки тут ніби не приховуються. Неонові лампи послідовно йдуть за контурами фронтонів і карнизів: рекламна бутафорія, за якою – туга за втраченими цінностями. У певному розумінні слова чванькувата архітектура ніби виставляється зі своєю проблемністю й фальшованістю. Естетика Ч. Мура

легко бавиться у «здаваність», мимохідь ставлячи під сумнів самі підвалини архітектури. Зумисна, бундючна, нещира архітектурна форма в постмодернізмі немов спеціально вивірена на законах того, що здається, «а не того, що є» [3, с. 28].

Іншим прикладом постмодерністського непрямолинійного трактування форм і образів архітектури може служити проект Будинок-Кошик. У штаті Огайо, США, в Ньюарку розташувалася найцікавіша будівля-офіс компанії-виробника кошиків у формі кошика! Будівля-корзина була побудована в 1997 році. Кошик розташувалася на території близько 2,2 тис. м. Повністю копіює одну з торгових марок свого власника. Архітектор проекту Nikolina Georgievsha. Будівля-корзина на відміну від решти будов, розширюється догори, причому вельми значно: якщо площа першого поверху – 20000 квадратних футів, то площа верхнього сьомого – майже 25 000. Будівля претендує на помпезність: у проекті враховані дві прикріплені до будівлі плити з торговою маркою власника розмірами 25 × 7 футів і вагою в 725 фунтів кожна, покриті 23-каратним золотом.

Цікавим прикладом постмодерністської архітектури є Кривий будинок в Сопотіна вулиці Героїв Монте-Кассіно. Будинок був побудований в 2004 році. На мить здається, що ви потрапили в Королівство Кривих дзеркал. Проект не просто цікавий, а унікальний. Архітектори – Шотінський і Залевський – кажуть, що були натхненні ілюстраціями до казок відомих художників поляка Яна Марціна Шанцера і шведа Пера Далбергау. Чи так це насправді, ніхто не знає. Однак, враження і справді казкове. До речі, в заслугу архітекторам можна поставити і той факт, що вони примудрилися поєднати непоєднуване. Пісковик, що виблискує на сонці скло, що відображає, мазки зеленуватою черепиці, пластикові рами вікон – як не дивно, все це прекрасно гармоніює один з одним і створює враження цілісності образу. Та й сам фасад, незважаючи на явно сучасний вигляд, відмінно вписався в низку будинків, побудованих практично сто років тому.

Архітектурний постмодернізм – одночасно і мода, і клас явищ цілком «нормального архітектурного процесу», і «конкретна архітектура конкретних архітекторів», і спроба самоосмислення [3, с. 30]. У цілому постмодернізм в архітектурі демонструє вже знайомий еkleктизм, змішання стилів і манер, захоплення цитуванням і запозиченнями, іронією і пародією, відмову від прогнозів на майбутнє, звернення до міфології і минулого і разом з тим їх розчинення в сьогоденні.

Список використаних джерел:

- Архитектура Запада: модернизм и постмодернизм: критика концепций / УИИ теории и истории архитектуры. – М. : Стройиздат, 1986. – 181 с.
- Краснодемский З. На постмодерністських роздоріжжях культури. – К. : Спалах, 2000. – 196 с.
- Стародубцева Л. Архітектура постмодернізму. Історія. Теорія. Практика:

посібник для студентів – К. : Спалах, 1998. – 207 с.